

HIPPOLYT ŘÍMSKÝ - APOŠTOLSKÁ TRADICE

1. Prolog

V předchozím (díle) jsme podali výklad o charismatech. Ty dal Bůh podle své vlastní vůle lidem, aby k sobě přivedl člověka, který ztratil podobu Božího obrazu.

Nyní se z lásky ke všem svatým dostáváme k centrálnímu bodu tradice, která je vlastní církvím. To proto, aby ti, kdo jsou dobře vyučeni, zachovali tradici až dosud předávanou a pomocí našeho výkladu poznanou a byli v ní upevněni.

Duch svatý pro úpadek či omyl, který se před časem objevil a spočívá v neznalosti, a pro neznalé, dává dokonalou milost těm, kdo vyznávají pravou víru, totiž představeným církve aby poznávali, jak všechno předávat a střežit.

2. Biskupové

Za biskupa ať je vysvěcen ten, kdo je zvolen vším lidem a je bezúhonný. Když bylo vyhlášeno jeho jméno a všichni souhlasí, shromáždí se v Den Páně lid spolu s presbyteriem a přítomnými biskupy. Když všichni přisvědčí, ať na něj biskupové vloží ruce, kněží potichu stojí. Všichni ať mlčí a modlí se v srdci za seslání Ducha. Pak ať jeden z přítomných biskupů na žádost všech vloží na svěceného biskupa ruce, modlí se a říká:

3. (Modlitba biskupského svěcení)

Bože, Otče Pána našeho, Ježíše Krista, Otče milosrdenství a Bože veškeré útěchy, Ty přebýváš na výsostech a shlížíš k nepatrným. Ty znáš všechno (dříve), než se stane. Ty jsi určil pravidla v církvi slovem své milosti. Ty jsi znal od počátku spravedlivý rod Abrahámův a ustanovil jsi (mu) vůdce a kněze. Svoji svatyni jsi nenechal bez posvátné služby. Od počátku věků jsi našel zalíbení ve svých vyvolených, které jsi oslavil.

I nyní vylij sílu, která pochází od Tebe, sílu svrchovaného Ducha, kterého jsi dal svému milovanému Synu Ježíši Kristu a kterého On dal Tvým svatým apoštolům. Ti zbudovali církev na jednotlivých místech jako Tvou svatyni ke slávě a neutuchající chvále Tvého jména. Otče, který znáš srdce (všech), dej tomuto svému služebníku, kterého sis vyvolil k biskupské službě, aby pásl Tvé svaté stáde, vykonával pro Tebe velekněžskou službu bez hany, aby Ti sloužil ve dne i v noci, bez ustání usmiřoval Tvou tvář a přinášel Ti dary Tvé svaté církve. Dej, aby měl velekněžského ducha, moc odpouštět hříchy podle Tvého pověření, aby uděloval služby podle Tvého příkazu a rozvazoval všechno, co bylo svázáno, mocí, kterou jsi dal apoštolům. Dej mu, aby Ti byl příjemný mímostí a čistotou srdce, aby Ti (tak) přinášel libou vůni, skrze Tvého Syna, Ježíše Krista, našeho Pána. V něm Ti (patří) sláva, moc a čest s Duchem svatým, nyní i na věky věků. Amen.

4. (O obětování)

Kdykoli bude vysvěcen biskup, všichni ať (ho) políbí na znamení pokoje a prokáží tak, že je hoden (této služby).

Jáhni mu přinesou obětní dary, on nad nimi vztáhne ruce, spolu se všemi kněžími, a vzdává díky: Pán s vámi. Všichni řeknou: I s duchem tvým.

Vzhůru srdce. Máme je u Pána.

Vzdávejme díky Pánu. Je to důstojné a spravedlivé.

A pak takto pokračuje: Vzdáváme Ti díky, Bože, skrze Tvého milovaného Syna Ježíše Krista, kterého jsi poslal, když se naplnil čas, (jako) Spasitele a Vykupitele, Posla Tvé vůle. On je Tvé Slovo Neoddělitelné, skrze něj jsi všechno stvořil. A jak se Ti zalíbilo, poslal jsi ho z nebe v lůno Panny. Byl počat, vtělil se a zjevil se jako Tvůj Syn, narodil se z Ducha a Panny.

Naplnil Tvou vůli a získal Ti svatý lid, ve svém utrpení rozepjal ruce, aby od utrpení osvobodil ty, kteří v Tebe uvěřili. Když se dobrovolně vydával utrpení, aby zrušil smrt, rozlomil dáblova pouta a pošlapal peklo, aby osvětil spravedlivé, stanovil hranice a zjevil vzkříšení, vzal chléb, vzdal Ti díky a řekl: Vezměte a jezte, toto je mé tělo, které se za vás láme. Podobně (vzal) i kalich a řekl: Toto je má krev, která se za vás vylévá. Když toto činíte, činite to na mou památku.

Pamatujeme tedy na Jeho smrt a vzkříšení a přinášíme Ti chléb a kalich. Vzdáváme Ti díky, že jsi nás učinil hodnými stát před Tvou tváří a Tobě sloužit.

Prosíme, sešli svého svatého Ducha na oběť svaté církve. Ty, jenž všechny shromažďuješ, dej těm, kteří se účastní svatých (tajemství), plnost Ducha svatého k upevnění víry v pravdu, abychom Tě chválili a oslavovali skrze Tvého Syna, Ježíše Krista. Skrze něj Ti (patří) sláva a čest, Otcí i Synu s Duchem svatým v Tvé svaté církvi, nyní i na věky věků. Amen.

5. (O žehnání oleje)

Jestliže někdo přinese olej, ať (biskup) vzdá díky stejným způsobem jako při obětování chleba a vína. Nemusí pronést stejná slova, ale podobným způsobem ať vzdá díky:

Posvěť tento olej, Bože, a dej zdraví těm, kteří jím budou pomazáni a přijmou jej. Tak jako jsi pomazal krále, kněze a proroky, tak jím posilni všechny ty, kteří ho přijímají, a poskytni zdraví těm, kteří ho užívají.

6. (O obětování sýru a oliv)

Podobně, když někdo obětuje sýr a olivy, ať (biskup) říká: Posvěť toto sražené mléko a nás semkni ve své lásce. Učiň, ať neztratí tvou sladkost tento plod olivy. On je symbolem Tvé hojnosti, kterou Tys nechal vytéci ze dřeva, abys dal život těm, kteří doufají v Tebe.

Při každém požehnání ať se říká: Tobě (patří) sláva, Otcí i Synu s Duchem svatým ve svaté církvi, nyní i vždycky i po všechny věky věků. Amen.

7. O kněžích

Když je pak svěcen kněz, ať mu biskup vloží ruce na hlavu a také kněží ať se (ho) dotýkají. Ať se modlí, jak jsme řekli a přikázali pro svěcení biskupa, a pronáší slova modlitby:

Bože - Otče našeho Pána, Ježíše Krista, shlédni na tohoto svého služebníka a uděl Ducha milosti a (ducha) kněžského sboru, aby vedl a spravoval Tvůj lid s čistým srdcem. Neboť Tys shlédl na svůj vyvolený národ a přikázal jsi Mojžíšovi, aby vybral kněze, které jsi naplnil svým Duchem daným Tvému služebníku.

A nyní, Pane, uchovej v nás neporušeného Ducha své milosti a učiň (nás) hodnými sloužit Ti věrně s upřímným srdcem, abychom Tě chválili skrze Tvého Syna, Krista Ježíše. Skrze něj Ti (patří) sláva a moc, Otcí i Synu s Duchem svatým ve svaté církvi, nyní i na věky věků. Amen.

8. O jáhnech

Když je pak svěcen jáhen, vybraný podle toho, co bylo řečeno, podobně ať (na něj) vkládá ruce pouze biskup, jak jsme nařídili. Při jáhenském svěcení vkládá ruce biskup sám, protože (jáhen) není svěcen ke kněžství, ale k službě biskupu, aby konal to, co on sám (biskup) přikáže.

(Jáhen) není totiž účasten sboru kněží, ale (je určen), aby pečoval (o nemocné) a připomínal biskupovi, co je potřeba. Nepřijímá takového ducha kněžství, na jakém mají účast kněží, ale to, co je (mu) mocí biskupa svěřeno.

Proto uděluje jáhenství biskup sám. Na kněze však vkládají ruce i ostatní kněží, neboť mají společného a téhož

ducha kněžství. Kněz sice má moc ducha kněžství přijmout, ale nemá moc ho dát. Proto kněz nesvětí. Při kněžském svěcení světí biskup, kněz (vkládá ruce) pouze na znamení.

Nad jáhnem se pronáší:

Bože, který jsi všechno stvořil a uspořádal skrze Slovo, Otče našeho Pána, Ježíše Krista, kterého jsi poslal, aby sloužil a naplnil Tvou vůli a zjevil nám Tvou touhu. Dej Ducha svatého, Ducha milosti, starostlivosti a píše tomuto svému služebníku, kterého sis vyvolil k službě své církvi, aby přinášel do Tvé velesvatyně to, co je Ti obětováno ustanoveným veleknězem k slávě Tvého jména. Dej, ať slouží bez hany a v čistotě mravů, ať si získá důstojné postavení, ať Tě chválí a oslavuje skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Skrze něj Ti (patří) sláva, moc a chvála, s Duchem svatým, nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

9. O vyznavačích

Na vyznavače, který byl v okovech pro jméno Pána, se ke službě jáhna nebo kněze ruce nevkładají. Má totiž hodnost kněžství už pro své vyznavačství. Jestliže však má být ustanoven biskupem, jsou na něj ruce vkládány.

Vyznavač, který nebyl předveden před úřední moc, ani nebyl vězněn v okovech, jinak odsouzen do vězení, ani nebyl jinak souzen, ale bylo jím někdy pohrdáno pro jméno našeho Pána a byl trestán doma vyznal-li tak (víru) a je-li hoden pro nějakou službu, ať se na něj ruce vloží.

Biskup vzdá díky tak, jak jsme řekli. Není nutné, aby při díkůvzdání Bohu užil stejná slova, která jsme uvedli, jako by je opakoval z paměti, ale každý ať se modlí podle svých možností.

Jestliže je někdo schopen pronášet dlouhou a slavnostní modlitbu, je to dobré. Jestliže se však někdo modlí stručněji, nebraňte mu (v tom). Jen ať se modlí ve zdravé a pravé víře.

10. O vdovách

Když je ustanovována vdova, nejsou na ni vkládány ruce, ale je jmenována. Ať je ustanovena, jestli její muž zemřel již dávno. Není-li to tak dávno, co její muž zemřel, ať se jí (hned) nedůvěřuje. I když je starší, ať je po nějakou dobu prověřována. Často totiž vášně stárnou s tím, kdo jim v sobě ponechává místo. Vdova ať je ustanovena pouze slovem a připojí se k ostatním. Ruce se na ni nevkładají, protože nepřináší oběť, ani nekoná liturgii. Světí se pouze kněží pro liturgii. Vdova je ustanovena pro modlitbu - to je ale úkol všech.

11. O lektorovi

Lektor je ustanovován předáním knihy biskupem. Nejsou na něj vkládány ruce.

12. O panně

Na pannu nejsou vkládány ruce, ale již samotným rozhodnutím se stává pannou.

13. O podjáhnovi

Na podjáhna nejsou vkládány ruce, ale je jmenován, aby provázel jáhna.

14. O těch, kteří mají dar uzdravovat

Jestliže někdo prohlašuje: Přijal jsem ve zjevení dar uzdravovat, nejsou na něj vkládány ruce. Jestliže mluvil pravdu, věc se sama prokáže.

15. O těch, kteří přicházejí k víře

Ti, kdo jsou poprvé přivedeni, aby naslouchali slovu, ať jsou, dříve než přijde všechen lid, uvedeni před učitele a tázání, proč uvěřili. Ti, kdo je přivedli, o nich dosvědčí, zda jsou způsobilí naslouchat slovu. Jsou také

dotázání, jaký je jejich život - zda má ženu nebo je otrok. Jestliže je kdo otrokem někoho z věřících a jeho pán mu (to) dovolí, nechť naslouchá slovu. Když však (jeho) pán nedosvědčí, že je dobrý, ať je odmítnut.

Jestliže je jeho pán pohan, pouč ho, aby se líbil svému pánu a nedošlo k pomluvám. Když má někdo ženu nebo žena muže, ať jsou poučeni, že mají držet spolu - muž s ženou a žena s mužem. Když však někdo nežije s ženou, ať je poučen, aby nežil nevázaně, ale aby si vzal ženu podle zákona, nebo zůstal tak, jak je.

Jestliže je někdo posedlý démonem, ať nenaslouchá slovu nauky, dokud není očištěn.

16. O činnostech a zaměstnáních

Ať je těm, kteří jsou přivedeni k poučení, položena otázka ohledně jejich činnosti a zaměstnání, která vykonávají.

Je-li kdo kuplíř nebo majitel nevěstince, buď toho nechá, nebo bude odmítnut. Je-li kdo sochař nebo malíř, ať je poučen, aby nevyráběl modly: buď toho nechá nebo bude odmítnut. Je-li kdo herec nebo koná představení v divadle, buď toho nechá, nebo bude odmítnut. Vyučuje-li kdo děti, je lepší, aby toho zanechal, nemá-li však jinou práci, ať je mu (to) dovoleno.

Podobně vozataj, ten, kdo zápasí a účastní se zápasů, toho buď nechá, nebo bude odmítnut. Gladiátor, ten, kdo učí gladiátory zápasit, lovec, který se účastní lovu (v aréně), nebo publicus ve věci gladiátorských zápasů toho buď nechá, nebo bude odmítnut. Ten, kdo je knězem model nebo strážcem model, toho buď nechá, nebo bude odmítnut.

Voják, který je podřízený, nezabije člověka. Dostane-li (k tomu) rozkaz, nevykoná ho. Nebude skládat přísahu.

Když však nechce, bude odmítnut. Má-li kdo moc meče nebo je městským (státním) úředníkem oblékajícím purpur, buď toho nechá, nebo bude odmítnut. Katechumen nebo věřící, který se chce stát vojákem, bude odmítnut, protože (tím) pohrdá Bohem.

Nevěstka, člověk zvrácený, ten, kdo se zmrzačil, nebo ten, kdo činí jiné věci, o kterých se nesluší ani mluvit, bude odmítnut. Jsou totiž nečistí.

Ani mág nebude připuštěn ke zkoušce. Zaklínač, astrolog, věstec, vykladač snů, ten, kdo balamutí lid, penězokazec, který okrajuje okraje mincí nebo výrobce amuletů toho buď nechá, nebo bude odmítnut.

Konkubína, jestliže je něčí otrokyně, pečuje o jeho děti a přilnula pouze k němu, bude naslouchat (slovu), jinak bude odmítnuta. Člověk, který žije s konkubínou, ať toho zanechá a vezme si manželku podle zákona, nechce-li však, bude odmítnut.

Jestliže jsme opomenuli nějakou věc, sama zaměstnání vás poučí. Máme totiž všichni Ducha Božího.

17. O době naslouchání slovu

Katechumeni budou po tři roky naslouchat slovu. Jestliže je někdo obzvlášť horlivý a ve věci si dobře stojí, pak ať se nebere ohled na čas, ale jen na obrácení.

18. O modlitbě těch, kteří naslouchají slovu

Když učitel dokončí katechezi, budou se katechumeni modlit zvlášť, odděleně od věřících. I ženy budou při modlitbě v kostele stát odděleně, a to věřící i katechumenky. Když (katechumeni) skončí modlitbu, neudělují si polibek pokoje. Jejich polibek není ještě posvěcený. Věřící se navzájem pozdraví - muži s muži, ženy s ženami. Muži nebudou zdravit ženy. Všechny ženy si pokryjí svou hlavu příkrývkou, ale ne pouze něčím takovým, jako je síťka. To není závoj.

19. O vkládání rukou na katechumeny

Učitel po modlitbě vloží ruce na katechumeny, pomodlí se a propustí je. Bude tak konat, ať už ten, kdo dává poučení, je klerik, nebo laik.

Když je katechumen zatčen pro jméno Páně, ať není zneklidněn kvůli svědectví. Když je na něm spácháno násilí a je zabit a jeho hříchy nejsou ještě odpuštěny, bude ospravedlněn. Přijal totiž křest ve své krvi.

20. O těch, kteří budou přijímat křest

Když jsou vyvoleni ti, kteří mají přijmout křest, ať je prověřován jejich život. Zda žili, dokud byli katechumeny, v počestnosti, ctili vdovy, navštěvovali nemocné, činili dobro. A ti, kteří je přivedli, o nich vydají svědectví: konal tímto způsobem, ať naslouchá evangeliu.

Od toho času, kdy byli odděleni, se na ně denně vkládají ruce, dokud nebudou exorcizováni. Když se přiblížil den, kdy mají být křtěni, každého z nich exorcizuje biskup, aby věděl, jestli je čist. Jestli není dobrý, nebo není čist, ať je mu poskytnut odklad, protože nevyslechl slovo s vírou a je nepřijatelné, aby v sobě stále ukrýval jiného (ducha). Křtěnci budou poučováni, aby byli očištěni (aby se stali svobodnými) a ve čtvrtek se vykoupou. Jestli má žena menstruaci, ať je jí také poskytnut odklad a přijme křest v jiný den. Katechumeni se v pátek postí. V sobotu se podle vůle biskupa shromáždí ti, kteří přijmou křest na jednom místě. (Biskup) všechny vyzve k modlitbě a pokleknutí. Vkládá na ně ruce, exorcizuje je ode všech cizích (nepřátelských) duchů, aby od nich utekli a už se do nich nevraceli. Když skončí exorcismus, dýchne na jejich tvář, poznačí jim (křížem) čelo, uši a nos a pozvedne je. (Katechumeni) celou noc bdí a je jim čteno (z Písma) a připravují se (na křest). Křtěnci ať s sebou nic nenosí, kromě toho, co každý za sebe přinese k eucharistii. Neboť se sluší, aby ti, kteří se stali hodnými, také přinesli obětní dary.

21. O tradici svatého křtu

Časně zrána se koná modlitba nad vodou. Voda ať vyvěrá z pramene nebo teče shora. Použij tento způsob, mimo případ nutnosti. Je-li nutnost naléhavá a trvalá, použij vodu jakou nalezneš. (Katechumeni) odloží oděv. Křtěte nejdříve děti. Každý, kdo může mluvit za sebe, ať (sám) mluví. Za ty, kdo nemohou mluvit sami za sebe, ať mluví jejich rodiče anebo někdo z jejich příbuzných. Potom křtěte muže a nakonec ženy. (Ty) si všechny rozpustí vlasy a odloží zlaté i stříbrné šperky, které mají na sobě. Ať si nikdo nebere dolů do vody žádnou věc. V čase udělování křtu biskup pronáší modlitbu díky nad olejem, který nese v nádobě a nazývá se olej díkyčinění. Pak přinese jiný olej, kterým se exorcizuje a nazývá se olej exorcismu.

Jáhen vezme olej exorcismu a postaví se po levé straně kněze. Jiný jáhen vezme olej díkyčinění a postaví se po pravé straně kněze. Kněz vezme každého, kdo má přijmout křest, přikáže mu zřeknout se (Zlého) slovy: Zříkám se tě, Satane, a všeho tvého otroctví i všech tvých skutků. Když se každý jednotlivě zřekne, pomaže jej (kněz) olejem exorcismu se slovy: Ať každý nečistý duch od tebe odejde. A tak ho nahého předá biskupovi nebo knězi, který stojí u křestní vody. Spolu s ním sestoupí jáhen.

Když křtěnec sestoupí do vody, ten kdo ho bude křtít, vloží na něho ruce a ptá se ho: Věříš v Boha, Otce všemohoucího? A křtěnec odpoví: Věřím. A stále s rukou položenou na jeho hlavě, jedenkrát ho ponoří. Pak se zeptá: Věříš v Krista Ježíše, syna Božího, který se narodil z Ducha svatého a z Marie Panny, byl ukřižován za Poncia Piláta, zemřel, byl pohřben a vstal živý z mrtvých třetího dne, vstoupil do nebe a sedí po pravici Otce a přijde soudit živé i mrtvé? A když odpoví, "věřím", opět ho ponoří. Znovu se ptá: Věříš v Ducha svatého, svatou církev a vzkříšení těla? Křtěnec odpoví: Věřím. A tehdy je potřetí ponořen.

(Křtěnec) vystoupí (z vody) a kněz jej pomaže posvěceným olejem: Mažu tě posvátným olejem ve jménu Ježíše Krista. Potom se jednotlivě osuší, obléknou se a vstoupí do kostela.

Biskup na ně vloží ruce: Pane Bože, který jsi tyto učinil hodnými odpuštění hříchů skrze koupel znovuzrození Ducha svatého, sešli na ně svou milost, aby Ti sloužili podle Tvé vůle. Neboť Tobě (patří) sláva, Otci i Synu s Duchem svatým, v svaté církvi nyní i na věky věků. Amen.

Pak vylije z ruky olej posvěcení, vloží ruce na hlavu se slovy: Mažu tě svatým olejem ve (jménu) Pána, Otce

všemohoucího, Krista Ježíše a Ducha svatého. Označí ho na čele, políbí a řekne: Pán s tebou. A pomazaný odpoví: I s Duchem tvým. Činí tak s každým jednotlivě. Potom se (křtěnci) modlí společně se všemi věřícími, (dokud) toto všechno nevykonali, modlili se odděleně. Po modlitbě si udělí políbení pokoje.

Jáhni přinesou biskupovi obětní dary a ten vzdává díky nad chlebem, který je znamením, řecky antitypos, Těla Kristova. Také vzdává díky nad kalichem smíšeného vína (s vodou), který je podobenstvím, co se řecky řekne podoba, krve, která byla vylita za všechny, kteří v něj uvěřili. Podobně (vzdává díky) nad směsí mléka a medu k naplnění slibu, který dal předkům, když jim přislíbil zemi oplývající mlékem a medem. Kvůli němu dal Kristus své tělo, kterým jsou živeni jako maličci ti, kteří věří. (Jeho) líbezné slovo činí hořkost srdce sladkým.

(Nakonec žehná) vodu, která je přinesena k oběti jako znamení obmytí, aby i vnitřní člověk, což je duše, obdržel to, co tělo.

O všech těchto věcech podá biskup výklad těm, kteří (je) přijmou. Láme chléb, podává jednotlivé části a říká: Nebeský chléb v Kristu Ježíši. Ti, kteří přijmou odpoví: Amen. Při nedostatku kněží, drží kalichy i jáhni. Ať tam stojí důstojně a počestně. První ten, který drží (kalich) s vodou, pak druhý s mlékem a třetí s vínem. Postupně (všichni) třikrát přijímají a ten, který jim podává, praví: V Bohu, Otci všemohoucím.

Přijímající odpoví: Amen. V Pánu Ježíši Kristu.

V Duchu svatém a v svaté církvi. Odpovídá: Amen.

Každý (tak) činí jednotlivě. Po přijetí (svátostí) se sluší každému konat dobré věci, líbit se Bohu, zdárně vytrvat, věnovat se církvi, činit věrně, co poznal a přijal.

To jsme vám v krátkosti předali o svatém křtu a svaté oběti, protože jste již poučení o vzkříšení těla a o ostatním tak, jak bylo napsáno. Jestli je zapotřebí ještě něco připomenout, ať to v klidu řekne biskup těm, kteří přijali křest. Ale ať to nepoznají nevěřící, jestliže nepřijali prvně křest. Neboť to je bílý kamínek, o kterém Jan řekl: Dám mu bílý kamínek a na tom kamínku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.

22. (O přijímání)

V sobotu a v první den po sobotě, biskup, je-li to možné, podává sám všemu lidu vlastnoručně, zatímco jáhni lámou chléb. I kněží lámou pečený chléb. Jáhen přinese knězi (Eucharistii), podá mu svou misku, kněz sám přijme a pak vlastnoručně podává lidu. V ostatní dny ať se koná podle biskupova rozhodnutí.

23. O postě

Vdovy a panny ať se často postí a modlí za církvev. Podobně i kněží a laici ať se postí podle toho, kdy chtějí. Biskup se však nemůže (jindy) postit, než když se postí i všecken lid. Neboť se může stát, že někdo chce něco přinést (církvi) a (biskup) by nemohl odmítnout. Když ale láme (pokrm), přijme ho vždy.

24. O darech pro nemocné

V případě nouze, když není přítomen kněz, dá jáhen starostlivě znamení nemocným. A když rozdává, kolik je třeba, vzdává díky jako, by přijímal to, co je rozdělováno, a na místě přijme.

Ti, kteří přijmou (službu), ať slouží horlivě. Jestli někdo přijal (úkol), aby nosil vdově, nemocnému a tomu, kdo "pečuje" o církvev, koná tak týž den. A jestli nepřinesl, následujícího dne by měl přidat ze svého a přinést (jim), neboť u něho zůstal chléb chudých.

25. O vstupu světla na hostinu společenství

Večer, když je přítomen biskup, jáhen přinese lucernu a postaví se uprostřed přítomných věřících a přednese díky. Nejdříve ať pozdraví: Pán s vámi.

A lid odpoví: I s Duchem tvým.

Vzdejme díky Pánu.

Odpoví: Je to důstojné a spravedlivé. Jemu náleží velikost a vyvýšení se slávou.

“Vzhůru srdce“ se neříká, jen při oběti.

Pak ať se takto modlí: Díky vzdáváme Tobě, Pane, skrze Tvého Syna, Ježíše Krista, našeho Pána, skrze něj jsi nás osvítil a zjevil nám světlo neporušitelné. Když jsme překonali délku dne, přicházíme na počátku noci nasycení světlem dne, které jsi stvořil k našemu nasycení. Když nyní z Tvé milosti nepostrádáme světlo večera, chválíme Tě a oslavujeme Tě skrze Tvého Syna, Ježíše Krista, našeho Pána; skrze něj Ti (patří) sláva, moc a čest s Duchem svatým nyní i vždy až na věky věků. Amen. A všichni odpoví: Amen.

Po hostině vstanou a modlí se. Děti i panny přednáší žalmy. Potom se jáhen, když přijme smíšený kalich obětování, modlí z těch žalmů, ve kterých je napsáno Aleluja. Kněz se také modlí z těch žalmů, jestliže přijímá. Biskup obětuje kalich těch, kteří se shromáždili kolem kalicha. Potom se modlí všechny žalmy s Aleluja, dokud se (i) ostatní modlí. Když budou recitovat žalmy, ať Aleluja říkají všichni, což znamená: Chválíme Boha, “který je“. Sláva a chvála tomu, který stvořil všechny věky skrze mocné slovo. Po skončení žalmů požehná kalich a z úlomků (chleba) dá všem věřícím.

26. (O společné hostině)

Při večeři si všichni přítomní věřící vezmou z ruky biskupa částičku chleba, dříve než ulamují vlastní chléb, protože je to eulogie a ne eucharistie jako Tělo Páně.

Dříve než všichni pijí, sluší se, aby vzali kalich a vzdali nad ním díky. Pak ať pijí a jedí tímto způsobem v čistotě. Katechumenům ať je dán chléb exorcismu a kalich.

27. Katechumeni nemají jíst s věřícími

Katechumeni nezasedají k večeři Páně. Ať při oběti každý vždy pamatuje na toho, který ho pozval. Proto (jej) prosil, aby vstoupil pod jeho střechem.

28. Má se jíst s kázní a umírněností

Ti, kteří jedí a pijí, ať tak konají s počestností a ne k opilosti. Ne aby se někdo v rozpustilosti vysmíval nebo rmoutil toho, který vás pozval. Neboť on prosí, aby k němu přišli svatí a prokázali (mu) čest. Neboť On řekl: “Vy jste sůl země.

***Jestliže je všem nabídnut dar, což se řecky řekne αποφορητον, přijměte z něj. Jezte s umírněností, aby všem stačilo a aby zbylo a hostitel mohl, když chce, poslat z toho, co zbylo po svatých, jiným. Ať se raduje v důvěře.

Pozvaní ať jedí v tichosti, bez zbytečných slov. Jestli ale biskup vyzve, zeptá se někoho, ať mu odpoví. Když biskup promluví, všichni uctivě zmlknou, dokud se biskup opět nezeptá. I kdyby nebyl biskup přítomen a hostina byla konána přítomnými věřícími za účasti kněze nebo jáhna, jedí podobně v počestnosti. Každý však přijme (chléb) eulogie z rukou kněze nebo jáhna. Takto podobně i katechumen přijme (chléb) exorcismu. Jestliže jsou laici sami, jednají uměřeně, neboť laici nemohou konat eulogii.

29. Je správné jíst s díkůvzdáním

Každý ať jí ve jménu Páně. Neboť to se líbí Bohu, abychom všichni byli střizliví a národy nás následovaly.

30. O hostině vdov

Chce-li kdo pozvat vdovy již pokročilého věku, ať je pošle domů (ještě) v předvečer. Jestli je ale nemůžeš pozvat, protože jsi klerik, který je vyčleněný, dej jim pokrm a víno, aby jedly ve svých domech, jak jim vyhovuje.

31. O plodech, které má obětovat biskup

Prvotiny z plodů, které se budou jíst, se přinesou biskupovi. On je požehná, jmenuje je jménem a obětuje se slovy: Díky vzdáváme Tobě, Pane Bože, a obětujeme Ti prvotiny plodů, které jsi nám dal k užívání. Svým slovem je vyživuješ a prikazuješ zemi, aby vydala všechny plody k obveselení a obživě lidí i všech zvířat. Za to všechno Tě chválíme, Bože, za vše, čím jsi nás obveselil a připravil (jsi) nám rozmanité plody svého stvoření. Skrze Tvého Syna, Ježíše Krista, našeho Pána, skrze Něj i Tobě (patří) sláva na věky věků. Amen.

32. Požehnání plodů

Požehnány jsou plody, to je hrozen, fík, granátová jablíčka, olivy, hruška, jablka, plody moruše, broskve, třešně, mandle, švestka, ale ne meloun, dýně, okurky, cibule, česnek, ani nic z jiné zeleniny. Někdy však jsou obětovány i květy, např. růže, lilie, ale jiné (květiny) ne. Za všechny věci, které jsou požívány, se vzdává dík svatému Bohu k slávě těch, kteří je budou požívat.

33. Není správné, aby někdo jedl o Velikonocích před tím, než je to dovoleno

Nikdo o Velikonocích před obětováním nejí. Neboť kdo tak činí, není mu půst přičítán. Jestliže je (žena) těhotná nebo, stůně a nemůže se dva dny postit, ať se nezbytně postí v sobotu, postem o chlebě a vodě. Jestliže je ale někdo na lodi nebo z jiného vážného důvodu zanedbal den (postu) a uvědomí si to, ať se zpětně postí po Letnicích.

Neboť obraz již přešel, a proto počká dva měsíce. Je správné, aby se postil, když poznal pravdu.

34. Jáhen má být nablízku biskupovi

Všem jáhnům a podjáhnům náleží ctít biskupa. Oznamují mu, kdo je nemocen, aby ho biskup, jestli může, navštívil. Velmi totiž povzbuzuje nemocné, když na ně pamatuje velekněz.

35. O čase, ve kterém se máme modlit

Věřící brzy po tom, co se probudili a vstali, dříve než začnou svoji práci, ať se modlí k Bohu. A pak ať spěchají k svému dílu. Jestliže se koná katecheze, ať dají přednost účasti (na katechezi) a poslouchají Boží slovo k posílení své duše. (Každý) ať spěchá do církve, kde vzkvétá duch.

36. Je třeba přijmout Eucharistii, kdykoli je podávána, dříve než se sní něco jiného

Každý věřící před tím, než sní něco jiného, bez váhání přijme Eucharistii. Jestliže ji přijme s opravdovou vírou, i kdyby mu dali nějaký smrtelný jed, nebude mu moci uškodit.

37. Je nutné pečlivě střežit Eucharistii

Každý ať dbá, aby neokusil z Eucharistie nikdo z nevěřících, ani myš, či jiný živočich, aby z ní nic neupadlo a nebylo zničeno. Neboť Tělo Kristovo je k přijímání věřícím a ne k pohrdání.

38. Z kalicha nemá nic vytéct na zem

Přijal jsi kalich požehnaný ve jménu Boha, (kalich), který je jakoby symbol Kristovy Krve. Proto se chraň, ať z něho nevyliješ, aby cizí duch kvůli tvé nepozornosti z něho nelízal. Budeš odpovědný za krev jako ten, kdo opovrhl cenou, kterou byl vykoupen.

39. (O jáhnech a kněžích)

Jáhni a kněží se shromažďují každý den na místě, které jim určil biskup. Jestli jsou jáhni nemocní, nejsou povinni (být ve) shromáždění. Když se všichni shromáždí, poučí ty, kteří jsou v chrámě, a když se takto pomodlí, ať každý odchází za svou prací.

40. O hřbitovech

Nikomu nemá být zatěžko na hřbitově pohřbít. Je to věc, (která se týká) i všech chudých. Ale hrobník dostane mzdu a (zaplacenou) cenu za materiál. A ty, kteří pracují na tomto místě a pečují o ně, ať živí biskup, aby nebyl zatěžován nikdo z těch, kteří jdou na toto místo.

41. O čase, kdy se máme modlit

Každý věřící i věřící ženy, když vstávají ráno ze spánku, dříve než se ujmou díla, umyjí si ruce a modlí se k Bohu. Takto ať přistupují k své práci. Jestliže se koná katecheze a káže se Boží slovo, každý dá (tomu) přednost, spěchá tam a je si vědom, že je to Bůh, kterého slyší v těch, kteří káží.

Kdo se modlí v chrámě, bude se moci vyhnout špatnostem dne. Ten, kdo žije v bázni (Boží), bude považovat za velké zlo nejtít tam, kde se koná katecheze, obzvlášť jestli může předčítat nebo přijde učitel. Nikdo z vás ať není líný (jít) do kostela, místa, kde se poučí. Tehdy bude dáno tomu, kdo promlouvá, aby řekl věci užitečné pro každého, abys slyšel to, co neznáš, a dostal v nich to, co ti dává Duch svatý, skrze toho, který káže. Tak bude tvoje víra upevněna skrze to, co uslyšíš. Bude ti také na tom místě řečeno, co je správné, abys dělal i ve svém domě. Proto ať každý pravidelně jde do kostela, místa, kde vzkvétá Duch. Jestli je den, kdy se nekoná katecheze, každý zůstane doma. Vezme si svatou knihu a čte v ní důkladně, dokud se mu nezdá, že (mu to) přinese užitek.

Jsi-li ve svém domě, modli se o deváté hodině a dobrořeč Bohu. Pokud jsi v tento (významný) čas na jiném místě, modli se k Bohu ve svém srdci. Neboť v tuto hodinu bylo vidět, jak je Kristus přibit na dřevo. Také Starý zákon nařizoval, aby byly stále obětovány předkladné chleby jako obraz Těla a Krve Kristovy. I obětování nerozumného beránka je obraz Beránka dokonalého. Neboť Kristus je pastýř, je také chléb, který sestoupil z nebe.

Podobně se modli i v poledne. Tehdy byl totiž Kristus ukřižován na dřevě kříže, den byl rozdělen a nastala velká tma. Proto ať se modlí v onu hodinu hlasitá modlitba, a je (tak) napodobován hlas toho, který se modlil a pro nevíru Židů zahalil do tmy všechno stvoření.

Ať se také konají velké prosby a díkůvzdání o třetí hodině odpolední, abys poznal, jak duše spravedlivých dobrořečí Bohu, který neklame a který byl pamětliv svých svatých a k jejich osvětlení poslal své Slovo. V onu hodinu z Kristova probodeného boku vytryskla voda a krev a zbytek dne (Bůh) osvětlil a dovedl k večeru. I ty, když jdeš spát, jsi pak na počátku dalšího dne obrazem zmrtvýchvstání.

Modli se také, než půjde tělo odpočívat do ložnice. Asi uprostřed noci vstaň, umyj si vodou ruce a modli se. Jeli s tebou i tvá manželka, modlete se společně. Jestliže dosud není věřící, modli se v jiné místnosti a pak se vrať do ložnice. Nesmíš být líný k modlitbě. Kdo byl svázán sňatkem, není poskvrněn. Kdo jsou již umyti, nemusí se znovu mýt, protože jsou čistí. Skrze označení vlhkým dechem, nasliněnou rukou na čele je tvé tělo až k nohám posvěceno. Neboť dar Ducha a voda (křestní) koupele, jako oběť z věřícího srdce, posvěcuje toho, kdo věří.

Je nutné modlit se v tuto hodinu. To nám předali starší, tak nás učili, že v tuto hodinu všechno stvoření odpočívá až do této chvíle, aby chválilo Pána. Hvězdy, stromové a vody na okamžik ztichnou a všechny zástupy andělů, kteří mu slouží, v tuto hodinu spolu s dušemi spravedlivých chválí Boha. A proto je správné, aby ti, kteří věří, spěchali v tuto hodinu se modlit.

Svědectví o těchto věcech nám dal Pán, když řekl: Asi uprostřed noci nastal křik: Hle, ženich přichází, jděte mu naproti. A pokračuje: Proto bděte, neboť nevíte, v kterou hodinu přijde.

A podobně (se modli) v čase kuropění, když vstáváš. Neboť v onu ranní hodinu synové Izraele zapřeli Krista, kterého jsme my skrze víru poznali ve světle věčné naděje na vzkříšení mrtvých a očekáváme onen den.

A tak všichni věřící, když (toto) činíte a pamatujete na to, navzájem se poučujete a povzbuzujete katechumeny, nemůžete být pokoušeni ani zahynout, když stále pamatujete na Krista.

42. (O znamení kříže)

Když jsi pokoušen, vždy se zbožně označ na svém čele (znamení kříže). Neboť toto znamení utrpení je postaveno proti ďáblu tak jako brnění, jestliže to učiníš z víry, ne aby ses zalíbil lidem, ale v důvěřující moudrosti. Když protivník - ďábel uvidí tak silné srdce a uvidí člověka vnitřního, který je rozumný, jak se značí uvnitř i navenek znamení Božího slova, ihned prchne, zapuzen Duchem svatým, který je v člověku, jenž mu dá v sobě místo. To je také to, co dříve prorok Mojžíš učil skrze Paschu a beránka, který byl obětován, a (když) nařídil, aby byl pomazán práh a obě veřeje domů krví. (Znamení kříže) dokazuje naši víru, která je nyní v nás, víra, která je nám daná skrze Beránka dokonalého. Označíme-li se takto rukou na čele, vystříháme se toho, který nás chce zahubit.

43. (Závěr)

Když jsou tyto věci přijímány s díkem a pravou vírou, pomáhají budování církve a věčného života věřících. Napomínám (vás), abyste střežili tyto věci před těmi, kteří jsou "moudří", Všichni ať jsou poslušni apoštolských tradic, kterým ať naslouchají a zachovávají je. Pak vás žádný heretik nebude moci svést, ani nikdo z lidí. Mnohé hereze vznikly tím, že představení nechtěli, aby se vyučovala apoštolská nauka, ale konali podle vlastní libovůle, co se jim líbilo, a ne to, co je správné.

Jestliže jsme opomněli nějakou věc, milovaní naši, zjeví to Bůh těm, kteří jsou (toho) hodni. On totiž řídí církev, aby zakotvila v přístavu pokoje.

Zdroj: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., Velehrad, 2000